

Eestiläinen Attila

Musiikki

□ Tallinnan Estonia-teatterin Attila Suomen Kansallisoopperassa.

Tallinnan Estonia-teatteri tuntuu olevan varsin kunnianhimoisesti hoidettu taidelaitos: viimeisin ensi-ilta, jota valitettavasti ei nähdä Helsingissä, oli harvinaisuus kaikilla maailman oopperanäyttämöillä: alkuperäisversio Modest Musorgskin Boris Godunovista.

Estonian Helsingin vierailun puolestaan avasi Giuseppe Verdin Attila, jonka Estonia on ottanut ohjelmaansa ensimmäisenä Neuvostoliitossa ja jota Suomessa aikaisemmin on esittänyt vain Porin ooppera.

Jo ohjelmistovalinnallaan eestiläiset haluavat sanoa, että Eesti on Eesti eikä vain epämääräinen osa jotakin suurta kokonaisuutta.

Millainen ooppera sitten on Verdin Attila? Eihän siinä toki ole sellaista psykologista syväluotausta kuin on Verdin tunnetuissa mestarioopperoissa. Mutta silti sitä on pidetty aivan turhan kauan piilossa.

Attila on suoran toimin-

delaitos: viimeisin ensi-ilta, jota valitettavasti ei nähdä Helsingissä, oli harvinaisuus kaikilla maailman oopperanäyttämöillä: alkuperäisversio Modest Musorgskin Boris Godunovista.

Estonian Helsingin vierailun puolestaan avasi Giuseppe Verdin Attila, jonka Estonia on ottanut ohjelmaansa ensimmäisenä Neuvostoliitossa ja jota Suomessa aikaisemmin on esittänyt vain Porin ooppera.

Jo ohjelmistovalinnallaan eestiläiset haluavat sanoa, että Eesti on Eesti eikä vain epämääräinen osa jokin suurta kokonaisuutta.

Millainen ooppera sitten on Verdin Attila? Eihän siinä toki ole sellaista psykologista syväluotausta kuin on Verdin tunnetuissa mestarioopperoissa. Mutta silti sitä on pidetty aivan turhan kauan piilossa.

Attila on suoran toiminnan ooppera, joka ottaa kuulijansa mutkattomasti, turhia kiemuroimatta hyvin kirjoitetuilla aarioillaan, iskevillä kuorokohtauksillaan ja vetävillä rytmeillä. Musiikillinen virta vyöryy siinä yhtenä kymenä niinkuin se vain italialaisessa oopperassa voi vyöryä. Turha sitä on kenekään kuulijan vastustaa tai yrittää pysähtyä edes analysoimaan, se tempaa vastustamatta mukaansa.

Niin ainakin sellaisilla suorasuuntaustyyhllä tehtynä kuin nyt Estoniassa. Tämä esitys kelpaisi kyllä mille tahansa maailman oopperanäyttämölle. Ei voine johtua muusta kuin Tallinnan syrjäisestä sijainnista ja eestiläisten rajoitetuista mahdollisuuksista matkustaa, etteivät tämän tason solistit ole kysytyä tavaraa ja yleisesti tunnettuja maailman johtavissa oopperataloissa — niiden lavoilte tuntuu kyllä pääsevän pal-

Uskomaton ääni-ihme Tiit Kuusik (Aetius) ja Hendrik Krumm (Foresto) Verdin Attilassa, joka avasi Estonian Helsingin-vierailun.

jon pienemmälläkin ansioilla.

Uskomaton ääni-ihme on ennen kaikkea Tiit Kuusik, jo 68-vuotias baritoni, jonka ääntä ei todeksi uskoisi, ellei itse kuulisi. Mikä ylväs ryhti roomalaisena sotapäällikkönä, ja ennen kaikkea: mikä ääni! Kantava, kaunis, rikkeetön.

Maailmanluokkaa on myös basso Mati Palm, joka nyt nimiosassa teki paljon vakuuttavamman vaikutuksen kuin Tallinnassa Boriksena. Koko olemus oli aidon hunnipäällikön, joka oli paljon muuta kuin vain "Jumalan ruoska": tunteva, rakastava, kokeva, pelokas ihminen. Hänen bassonsa on harvinaisen notkea ja liikkuva: vaivatta se tavoittaa alaa-

net, yhtä vaivatta liikkuu myös ylöspäin. Ennen kaikkea Palm ei yhtään repliikkiä laula tunteettomasti, vaan koko ajan tekstiä ja sen mielialoja tarkasti ilmentäen.

Hendrik Krumm on täällä hyvässä muistissa mainiosta Shemeikastaan Merikannon Juhassa Savonlinnan oopperäjuhilla. Nyt hän tulkitse nuoren sotilaa Foreston roolin italialais-tenorin notkeudella ja ilmeikkyydellä, mutta niinpä hän — kuten Mati Palmkin — onkin käynyt koulunsa Milanon La Scalassa.

Naispääosan Odabellan tulkinnut Solveig Raja on latvialainen, mutta vieraillee ahkerasti Estoniassa. Vierailujen syy on ihan ilmeinen: hänen äänimateri-

aalinsa sulautuu saumattomasti estonialaisten ääneen. Hänessä on pisara suurten lavojen diivaa, mutta tähän rooliin se tiettyssä määrin sopikin: Odabella on itsetietoinen, lujatahtoinen nainen, joka ei anna miesten itseään lanstaa.

Joistakin vanhahtavista piirteistään huolimatta Arne Mikk on luonut lujaa ohjauksellista linjaa, joka näkyi niin näyttävissä joukko-kohtauksissa (olisipa niille vain ollut enemmän tilaa!) kuin solistien suoritussissakin. Eldor Renterin näyttämökuva oli sadunomaisen upea.

Viimein on annettava suuri tunnustus Eri Klaisille, joka vastasi koko

illan vetävästä johdosta. Hänestä se ennen kaikkea johtui, että kaikki tuli sydämestä ja meni sydämeen. Sillä eivät vain solistit, vaan myös orkesteri ja kuoro selvittivät osuutensa loistavasti. Oli kerta kaikkiaan elävä syke, suuren illan tuntu.

Ehkäpä jotakin Attilan sisimmästä sanomastakin tuli saman tien tajutuksi myös Suomenlahden tällä rannalla. Siitä nimittäin, mitä pienen kansan identiteetti, vapaudenrakkaus ja usko omiin henkisiin voimiin saa aikaan oloissa kuin oloissa.

PENTTI
RITOLAHTI